

**Рецензія-відгук
зовнішнього стейкголдера
Аліни ЧИГИРИК**

на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Географія)»
підготовки бакалаврів у Державному закладі «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

Новітнє суспільство висуває до освіти нові вимоги, однією з яких є запровадження компетентнісного підходу. Компетентності – це насамперед вимоги суспільства до підготовки його громадян. У Концепції Нової української школи (НУШ) говориться, зокрема, про те, що учням дається здебільшого суто навчальний матеріал. Однак вони не вміють застосовувати набутті знання в житті. У Концепції НУШ випускників шкіл навіть дуже образно порівнюють із фаршированою рибою, яка «нібито і риба, але не плаває». Дійсно, сучасні учні «нафаршовані» великою кількістю теоретичних знань, тому що навчання у школах продовжує базуватися головним чином на запам'ятовуванні матеріалу, який у вік технологій дуже швидко втрачає актуальність. Натомість компетентнісний підхід акцентує увагу на результатах освіти, які розглядають не як обсяг опанованої учнем інформації, а як його здатність діяти у різних проблемних ситуаціях. Таким чином, виходячи із викликів і потреб сучасної освітньої діяльності, якісна підготовка вчителів, які навчатимуть учнів на основі компетентнісного підходу, стає важливим завданням.

Одним із базових, світоглядних навчальних предметів у загальноосвітньому навчальному закладі є географія. Представлена на рецензування освітньо-професійна програма орієнтована на формування географічних та педагогічних компетентностей майбутнього вчителя географії в середній школі за рахунок ґрунтовної теоретичної та практичної підготовки (польові навчальні та педагогічні виробничі практики), володіння інформаційно-комунікаційними та іншими сучасними технологіями, розвиток загальних і фахових компетентностей з акцентом на критичному мисленні та практичних навичках наукового дослідження.

Освітньо-професійна програма є студентоцентрованою та особистісноорієнтованою, що відповідає сучасним тенденціям розвитку вищої освіти в Україні. Підготовка фахівців передбачає застосування проблемних, інтерактивних, інформаційно-комунікаційних та розвиваючих технологій навчання, проведення навчальних (польових) та виробничих педагогічних практик, виконання індивідуальних і групових навчальних проєктів тощо.

В освітньо-професійній програмі знайшли відображення усі професійні компетентності, передбачені Професійним стандартом вчителя закладу загальної середньої освіти. Для цього до ОП було внесено такі нові освітні компоненти, як «Здоров'язбереження, особиста безпека та захист», «Цифрові технології у професійній діяльності вчителя», «Психолого-педагогічні технології інклюзивної освіти», «Методика викладання географії з основами інклюзивної освіти».

Разом із тим вважаємо, що доцільно наголосити в ОП на необхідності активної позакласної роботи майбутніх вчителів географії, яку можна реалізувати у краєзнавчо-туристичній роботі. Цей аспект значно розширює перспективи працевлаштування випускників програми не тільки у школах, але й у закладах позашкільної освіти.

Вважаємо, що освітньо-професійна програма відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта, має чітку структуру та зміст, що дозволяє досягти програмних результатів навчання. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання.

Виходячи з викладеного, освітньо-професійна програма може бути рекомендована для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія).

Рецензент-стейкхолдер

Директор Олександрівського ліцею

Черкаської селищної ради

Краматорського району

Донецької області,

Учитель першої категорії,

магістр географії з середньої освіти

за предметною спеціальністю «Географія» **Аліна ЧИГИРИК**

Рецензія-відгук
зовнішнього стейкхолдера

Олексія СИТНИКА

на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Географія)»
підготовки бакалаврів у Державному закладі
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітньо-професійна програма розроблена кафедрою хімії, географії та наук про Землю факультету природничих наук Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» і є низкою погоджувальних документів, розроблених та затверджених закладом вищої освіти згідно Стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю з урахуванням сучасних вимог ринку праці.

Якісно нової підготовки вчителів загалом, та вчителів географії зокрема, потребує Нова Українська школа. Тому актуальність і доцільність розробки освітньо-професійної програми зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) у Державному закладі «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» не викликає сумнівів.

Метою ОПП є підготовка компетентного фахівця: здатного реалізувати професійну освітню діяльність на посаді вчителя географії; у районних, обласних відділах шкільної, позашкільної освіти та науково-технічної творчості; у закладах Малої академії наук

В розділі «Профіль освітньої-професійної програми зі спеціальності» вказано мету, галузі, об'єкти, види професійної діяльності випускників, перелік завдань, які повинен бути готовий розв'язувати випускник у відповідності з видами професійної діяльності. Освітньо-професійна програма також включає: перелік нормативних та варіативних навчальних дисциплін, де вказано їх обсяг та форми контролю; форми підсумкової атестації; повний перелік компетентностей, які мають бути сформовані у здобувачів вищої освіти в результаті засвоєння освітньої програми; матриці відповідності визначених ОПП компетентностей ідентифікаторів НРК і результатів навчання.

В результаті засвоєння освітньо-професійної програми формуються загальні і спеціальні (фахові, предметні) компетентності. Хід формування компетентностей відображений в робочих програмах навчальних дисциплін, в програмах практик і державної підсумкової атестації. Перелік дисциплін

освітньої програми сприяє формуванню професійних знань, вмінь і навичок, необхідних вчителю географії.

Вибірково проаналізовані робочі програми навчальних дисциплін: «Метеорологія і кліматологія», «Гідрологія», «Методика викладання географії з основами інклюзивної освіти», «Професійно орієнтована польова практика з географії (навчальна): з метеорології, гідрології, топографії та геології» (фундаментальна підготовка); програма державної підсумкової атестації.

В кожній робочій програмі вказані компетентності, які повинні бути сформовані в процесі вивчення навчальної дисципліни, заплановані результати навчання і рівні сформованості компетентностей, критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю. Всі робочі програми виконані за єдиним зразком і логічно структуровані.

Державна підсумкова атестація має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і завершується видачею документа встановленого зразка. Реалізація ОПП забезпечується науково-педагогічними кадрами, які мають базову освіту, що відповідає профілю відповідної навчальної дисципліни і вчений ступінь доктора чи кандидата географічних наук.

Загальні враження від освітньо-професійної програми є позитивними. Структура та зміст ОПП повністю відповідає предметній області зазначеної спеціальності, логічно побудована, формує гармонійний баланс між географічними та педагогічними дисциплінами, що дозволяє досягти програмних результатів навчання. Містить гнучкі та ефективні інструменти формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів завдяки наявності широкого спектру дисциплін за вибором.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОПП цілей та програмних результатів навчання. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими та зрозумілими. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини підтримує тісний зв'язок із кафедрою хімії, географії та наук про Землю факультету природничих наук Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». На базі УДПУ імені Павла Тичини проходять підвищення кваліфікації викладачі кафедри хімії, географії та наук про Землю ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Разом із тим, для формування більш якісного освітнього середовища та підвищення конкурентоспроможності випускників можна порекомендувати підсилити їхню підготовку із дисциплін природничого та економічного напрямів. Це обумовлено тим, що вчителі географії сільських шкіл та малих

міст через відсутність фахівців відповідного профілю часто, крім географії, викладають декілька суміжних дисциплін. Виходячи з викладеного, радимо додати до вибіркового освітнього компоненту дисципліни із методики викладання природознавства та методики викладання основ економіки, а також дисципліни щодо організації туристично-краєзнавчої роботи у закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Загалом, рецензована освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) відповідає вимогам, які є обов'язковими щодо освітніх програм, підтверджує відповідність належному рівню зафіксованих освітніх характеристик підготовки і може бути рекомендована до впровадження.

Рецензент-стейкхолдер,
кандидат географічних наук, доцент
кафедри географії та методики її навчання
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Олексій СИТНИК

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС	
<i>О. Ситник</i>	ЗАСВІДЧУЄ
Завідувач канцелярії	УДПУ <i>[Signature]</i>
<i>Г. Клімчук</i>	
" " "	200 " "